

Het leven van roofvogels en roofvogelaars, gezien door de ogen van Maria Quist.
The life of raptors and raptorphiles, as seen by Maria Quist.

De Takkeling 25 jaar

Maria Quist

Als voorbereiding op dit stukje dook ik, ergens achter in een kast, de eerste twaalf jaargangen van De Takkeling op. Ik wilde ze even doorneuzen om mijn geheugen op te frissen, maar dwaalde gedurende de hele verdere dag met een big smile, met weemoed, verbazing en herkenning door het verleden. Voelde de verontwaardiging en strijd lust weer opvlammen. Oude bekenden, vergeten namen en voorvallen daagden op en herkregen tot in detail inhoud en kleur. De tragiek van de roofvogelhaat, maar ook het enthousiasme waarmee we onverdroten ten strijde trokken en, niet het minst, het plezier van het samenwerken.

Ik zie me nog zitten aan de grote Ikea-vergadertafel in ons hoofdkwartier in Appelscha tijdens een vergadering van het bestuur, waarin destijds Rob Vogel (Sovon), Hans Peeters (Vogelbescherming Nederland), Frank de Roder (SBB), Hans Dekker en Andri Binsbergen (NBLF), Lex Tervelde (AID) en ik zitting hadden. “Jongens, wat dachten jullie van een landelijk tijdschrift over roofvogels om contact en samenwerking te bevorderen?” Het idee en de naam werden in dezelfde vergadering goedgekeurd en we gingen aan de slag. We deden niet aan commissies, overlegorganen en praatgroepjes. Beletsels waren er niet of zagen we niet, ze stonden ons in ieder geval niet in de weg. Hup, aanpakken!

De notulen van die vergadering zitten in een map, in een kast bij Rob op zolder. Er staat een paar meter boeken voor, kan er jammer genoeg niet bij, maar wat ik me herinner is dat niet veel later het eerste nummer van 24 blz. verscheen, handmatig gekopieerd en geniet bij de reprodienst van het toenmalige NBLF, alsook op hun kosten. De introductie was als volgt:

Voor U ligt het eerste nummer van de Takkeling, een nieuwsbrief voor roofvogelliefhebbers, geïnitieerd door de Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland (WRNON). Hoewel de WRNON actief is in de noordelijke provincies, is de Takkeling bedoeld voor roofvogelliefhebbers in heel Nederland. Wij lopen al langer met het idee om aansluiting te zoeken bij andere (roof) vogelwerkgroepen met activiteiten als de onze (bestrijden van vervolging en het verzamelen van informatie over roofvogels). We zien dit bulletin als een eerste stap in deze richting. De naam is enigszins symbolisch. Hoewel een takkeling al een eind op de goede weg is, wordt zijn voortbestaan nog door vele factoren bedreigd, waarvan voedselgebrek één van de belangrijkste is. Zo ook deze Takkeling. Alleen als het door voldoende belangstelling en inzendingen wordt gevoed, zal het mogelijk uitgroeien tot een levensvatbaar blad, waar we met z'n allen nog veel plezier aan kunnen beleven. Graag zou ik U daarom willen vragen, wanneer U iets in ons initiatief ziet, daar blijk van te geven. Het is de bedoeling dat dit blaadje geen Noord-Nederlandse, maar een Nederlandse aangelegenheid wordt, waarin we van gedachten kunnen wisselen, onze mededelingen kwijt kunnen en waar we wat van kunnen opsteken. Wij houden ons dus bij deze van harte aanbevelen voor uw bijzondere waarnemingen, mededelingen, (korte) artikelen, interessante krantenknipsels en overige informatie, bevindingen en belevenissen met roofvogels.

Wij hopen dat door gezamenlijke inbreng en enthousiasme de Takkeling mag uitgroeien tot een nuttig roofvogelblad en de weg zal bereiden tot een hechte landelijke samenwerking op roofvogelgebied.

Het tweede nummer telde 36 bladzijden, het derde 50. Het vierde 110. We kregen de nietjes er nauwelijks meer doorheen geramd. De Takkeling bleek levensvatbaar, aan enthousiasme, medewerking en kopij geen gebrek. De tweede en derde jaargang werden met hulp van vrijwilligers voor een zacht prijsje gedrukt en in elkaar gezet door Drukkerij Van Goor in Diever. We moesten zelf rapen en nieten. Eindeloos rondjes lopen om de bladzijden op de juiste volgorde te krijgen. In het begin was het nog te doen, maar het aantal abonnees steeg razendsnel, van 250 naar 500, naar 1000 en in de hoogtijdagen naar ruim 2000. Dat rondjes lopen en rapen is me akelig goed bijgebleven, in het begin een uurtje, later urenlang. Het bij toerbeurt bedienen van de nietmachine had ieders voorkeur, je kon blijven zitten en er op los knallen, wham, wham... Steeds lastiger werd het om gegadigden te strikken. Mijn man hield het na één keer voor gezien, mijn kinderen werden gemotiveerd met een zak patat, toen ze het daar niet meer voor deden omgekocht met een rijksdaalder. Rob, Rien, Joost, Willem, Ans, Willem van Manen, Herman, Bert en alle anderen die ik me niet meer herinner, met terugwerkende kracht nogmaals dank! Het was pokkenwerk, maar wel gezellig.

Bij het laatste nummer sloeg de nietmachine door en moest er gelijmd worden, lees ik in de Intro van nummer 1, vierde jaargang (1996). In hetzelfde nummer kopieën van brieven van Zweitse Lulof, voorlichter van de KNJV, en ondergetekende. Tsjonge, dat ging hard. Afwisselend met verontwaardiging en instemming neem ik het een en ander weer door. De schijnheiligheid en schaamteloze leugens van de KNJV die ons bloed deden koken en tot actie overgaan. De grootschalige kaartenactie was een succes lees ik hier, WRNON werd WRN, er kwamen landelijke inventarisaties, een WRN-winkel met T-shirts, sweaters, posters en boeken, er circuleerden tentoonstellingen en lespakketten, 3 WRN-films kwamen er uit, een roofvogelcursus voor politie en AID, acties tegen roofvogelshows, landelijke roofvogeldagen in de Schouwburg van Meppel met muzikale omlijsting van o.a. doedelzakken, didgeridoo, een percussieband en het roofvogellied dat alle aanwezigen bij aanvang luidkeels meezongen, PR alom. We zaten niet stil, timmerden aardig aan de weg en draaiden als een tierelier. Dit alles vond zijn weerslag en werd vastgelegd in De Takkeling. Zo ook de ingezonden brieven, (kinder) tekeningen, gedichten en alle overige bijdragen van WRN-ers en andere roofvogelliefhebbers. Aanvankelijk leidde dat nog wel eens tot smeuge discussies tussen Rob en mij. Ik vond het prachtig, de vertederende kindertekeningen, de foto's, hoe meer hoe beter, de franje van de female touch. Rob zag liever tabellen en figuren, beetje serieus graag, maar we kwamen er altijd uit. De Takkeling werd een onconventioneel tijdschrift voor jong en oud. Het belangrijkste wat telde was onze liefde voor roofvogels en de verontwaardiging over de onrechtvaardige manier waarop ze werden behandeld, zoals blijkt uit de brief van de 10-jarige Marius-Douwe, uit nummer 1 van de 3de jaargang:

Beste Rob en Maria

Mijn hobby is al vijf jaar lang: Roofvogels. Het begon met gieren, en nu hou ik van alle soorten die er zijn. Niet alleen zittend vind ik ze mooi, maar vooral vliegend. Bijvoorbeeld de buizerd, die prachtig boven zijn territorium zweeft en bijna niet zijn vleugels beweegt. Maar als ik dat zie denk ik er wel aan dat die beesten met de meest gruwlijke methoden worden vermoord! Laatst kregen we het blad "Natuurbehoud" door de bus. Daar stond ook weer vanalles over dat gruwelijke iets in. Waarom ROOFVOGELS? Waarom geen liefeheersbeetjes die bladluizen vreten? Waarom geen merels die zielige wormpje en rupjes vreten? Waarom geen spinnen die zielige vliegjes vreten? Waarom geen mensen die zielige pasgeboren lammetjes vreten?, en die zelf het meeste jacht maken op de prooidieren van roofvogels, waarom gaan ze zichzelf niet vermoorden? Ik vind het stom en gemeen!

Marius-Douwe Draaisma (10 jaar)

Vanaf het derde nummer, vierde jaargang (1996), werd het drukken en binden overgenomen door !pet bv te Hoogeveen en kwam er een einde aan het rondjes lopen. Er was inmiddels voldoende geld in kas om de zaken wat efficiënter aan te pakken.

De eerste drie jaren namen Rob, Willem v. M. en ik, in wisselende samenstelling, redactie en opmaak voor onze rekening. De Takkeling groeide, de lay-out werd ingewikkelder en ik ging op cursus bij een aardige mevrouw van het bureau Textline in Drachten, om het "opmaken" wat beter in de vingers te krijgen. Dat is niet gelukt, ik had er geen talent voor. De Takkeling verscheen drie keer per jaar en in de tussenliggende periode was ik alles wat ik geleerd had weer straal vergeten. De lay-out werd daarop twee jaar lang aan bureau Textline uitbesteed, waarna het in de deskundige handen kwam van André Stel van !pet bv Hoogeveen.

In de eerste nummers veel tekeningen van Willem v. M. en Rob. Willem startte de cartoon Bulletje, de ruige avonturen van een jonge buizerd, die jammer genoeg geen lang leven beschoren was. Knappe tekeningen trouwens, na al die jaren kijk ik er met nieuwe ogen tegenaan. Vanaf de vijfde jaargang kreeg de voorkant meer aandacht. In 1997 verscheen van de hand van Erwin van Maanen een fraaie wespendif op de omslag, een jaar later gevolgd door een stel uitgevlogen boomvalken. Dit alles in kleur. Daarna nam Ulco Glimmerveen het over en zijn afbeeldingen zijn tot op de dag van vandaag een lust voor het oog.

Na het samenstellen en drukken van De Takkeling werden ze in dozen opgehaald bij !pet en volgde de verzending. Daar moet u vooral niet te licht over denken. Als ik het in mijn herinnering terughaal, schiet het me weer in de rug. Het aantal abonnees steeg in no time. Dat wil zeggen ruim 2000 Takkelingen in een enveloppe wurmen en dichtplakken met 2000 adres- en afzenderstickers erop. Daarna weer in dozen en kratten verpakt, in een auto gestouwd, naar de Mandemaat in Assen vervoerd, op karren geladen, waar ze vervolgens op kosten van bovengenoemde NBLF werden verzonden. In die tijd had de overheid nog geld voor natuurbescherming over.

Bij de verzending kreeg ik aanvankelijk assistentie van o.a. mijn zoons en Ans Blanckenborg. Later nam Ans het helemaal voor haar rekening, bijgestaan door Alie van Weperen en de rest van de familie Blanckenborg. Ans was mijn rots in de bran-

ding, ik kon altijd op haar rekenen. Rond 2003, kort na mijn vertrek bij de WRN, werden niet alleen lay-out en drukwerk maar ook de verzending door Pet geregeld. Takkelingadministratie en financiën kwamen (tot op heden) terecht in de deskundige handen van Sake de Vlas.

Roofvogels in hun leefomgeving, een tekening van Quinten Quist, 5 jaar. *Raptors in their habitat, as sketched by 5-year old Quinten Quist.*

25 jaar De Takkeling, en alle 25 jaar zat Rob in de redactie, waarvan 15 jaar in zijn eentje. Niet te geloven zo veel werk als hij hiervoor heeft verzet. Begnadigd met een enorme discipline en werklust en vooral betrokkenheid bij natuurlijke processen in het algemeen en roofvogels in het bijzonder. Drie nummers per jaar, het niveau gehandhaafd, verhoogd zelfs met wetenschappelijke stukken en een Engelse summary. En wat me deugd doet: nog steeds (kinder)tekeningen en volop foto's. Iedereen kan er zijn ei in kwijt. Zo was het en zo is het nog steeds. Rob motiveerde velen, schreef een groot aantal artikelen zelf en een deel van zijn ruige, grijze haardos is er vast door veroorzaakt. Maar hij heeft er lol in, voelt zich er verantwoordelijk voor (want wie gaat het van hem overnemen...?). Inmiddels in de categorie "oudere garde" aangeland, maar nog steeds fris en fruitig. Met vele anderen hoop ik dat hij nog lang het boegbeeld en inspirator van De Takkeling (en de WRN) mag blijven!

P.S. Voor wie niet (meer) beschikt over de eerste nummers: ze zijn allemaal door Sake de Vlas gescand en door WRN-webmaster André van Roon op het net gezet (tot en met jaargang 2013). De liefhebber kan alles nog eens naneuzen via www.werkgroeproofvogels.nl. Bovendien is het tijdschrift ondergebracht in www.natuurtijdschriften.nl, een doorzoekbaar archief waarin alle artikelen en stukjes in De Takkeling gratis als pdf zijn te downloaden.

Adres: Bosrand 15, 7991 PA Dwingeloo, mariaquist@kpnplanet.nl